

Opetussuunnitelma 2021–2026

Esittävien taiteiden taiteellisen tutkimuksen tohtoriohjelma (240 op)

Tohtoriohjelman tarkoitus ja tavoitteet

Teatterikorkeakoulun (TeaK) tohtoriopinnot Esittävien taiteiden tutkimuskeskuksessa (Tutke) antavat valmiudet taiteellisen tutkimuksen tekemiseen TeaKin edustamien esittävien taiteiden alueilla. Taiteellinen tutkimus on monialaista, taiteilijälähtöistä ja taidepedagogista akateemista tutkimusta. Se sisältää esitystapahtumia ja taiteellisia prosesseja sekä niistä syntyvää artikulointia, käsitteellistämistä ja teoriaa. Ajojensa erityisasiantuntijoina Tutkessa koulutetut taiteilija-tutkijat edistävät ymmärrystä taiteesta, ihmisestä ja maailmasta kehittämällä taiteiden tekemistä, pedagogiikkaa ja tutkimusta. He tekevät yhteistyötä ja käyvät kriittistä vuoropuhelua yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa. Heidän tuottamaansa taiteelliseen toimintaan perustuvaa osaamista, taitoa ja tietoa voidaan hyödyntää taiteissa sekä muilla aloilla ja yhteiskunnan alueilla. Tohtorikoulutus edistää taiteilija-tutkijoiden kykyä soveltaa osaamistaan taiteilijoina, tutkijoina, pedagogeina ja asiantuntijoina.

Tavoitetutkinto sekä tutkinnon laajuus ja rakenne

Tohtoriohjelman tavoitetutkinto on tanssitaiteen, teatteritaiteen tai taiteen tohtorin tutkinto, joka on laajuudeltaan 240 opintopistettä. Väitöstutkimus on 180 opintopisteen kokonaisuus, joka koostuu 1–4 tutkimuselementistä (30–180 op). Tutkimuselementtejä ovat väitöstutkimuksen taiteelliset osat ja kommentaari tai näiden yhdistelmät. Lisäksi tutkintoon kuuluu 60 op väitöstutkimusta tukevia opintoja.

Taiteelliset osat (30–100 op) ovat väitöstutkimuksen kysymyksenasetteluja tarkastelevia esityksellisiä ja muita järjestelyjä. Kommentaari (vähintään 80 op) on taiteellisille osille rinnakkainen osa, joka perustelee tutkimuksen toteuttamistavan ja tavoitteet suhteessa alan muihin käytäntöihin ja muuhun tutkimukseen. Se voi toteutua itsenäisenä tutkimuselementtinä tai taiteellisen osan ja kommentaarin yhdistelminä. Yhdistelmien yhteenlaskettu kommentaariosuus on pystyttävä osoittamaan vähintään 80 opintopisteen laajuiseksi.

Tanssitaiteen, teatteritaiteen tai taiteen tohtorin tutkinto voidaan suorittaa joko maisteritutkinnon pohjalta tai lisensiaatitutkinnon jälkeen. Tutkinnon laskennallinen suoritus aika on neljä vuotta, mikä edellyttää päätoimista opiskelua. Tutkinnon sivutoiminen suorittaminen vie kuusi vuotta.

Väitöstutkimus

Väitöstutkimus on kokonaisuus, joka koostuu **vähintään yhdestä tai enintään neljästä esitarkastetusta tutkimuselementistä**.

Tutkimuselementtejä voi yhdistää seuraavilla tavoilla:

- 1–3 taiteellista osaa ja kommentaari
- 2–4 taiteellisen osan ja kommentaarin yhdistelmää
- Harkinnanvaraisesti pelkkä kommentaari

Taiteellisten osien tulee osoittaa syvällistä ymmärrystä tutkimusaiheesta ja kykyä käsitellä tutkimusongelmaa taiteen alaa rakentavasti uudistavalla tavalla. Ne voivat olla esityksiä, demonstraatioita, kokeiluja, työpajoja tai muunlaisia esityksellisiä järjestelyä. Taiteelliset osat tulee dokumentoida väitöstutkimuksen käyttötarkoituksiin soveltuvalla tavalla.

Taiteellisen osan ja kommentaarin yhdistelmän tulee osoittaa syvällistä ymmärrystä tutkimusaiheesta ja kykyä käsitellä tutkimusongelmaa taiteen alaa rakentavasti uudistavalla tavalla. Lisäksi sen tulee osoittaa kykyä kriittisesti analysoida, artikuloida, käsitteellistää ja teoretisoida taiteellisia tutkimusasetelmia sekä kontekstualisoida niitä taiteelliselle tutkimukselle ominaisella tavalla. Siitä tulee käydä ilmi tutkimuksen tavoitteet, menetelmät, rakenne ja tulokset. Taiteellisen osan ja kommentaarin yhdistelmä voi olla monimediainen verkkojulkaisu tai harkinnanvaraisesti muun muotoinen audiovisuaalinen esitys, dokumentti tai julkaisu.

Väitöstutkimuksen **kommentaarin** tulee osoittaa kykyä kriittisesti analysoida, artikuloida, käsitteellistää ja teoretisoida taiteellisia tutkimusasetelmia ja kontekstualisoida niitä taiteelliselle tutkimukselle ominaisilla tavoilla. Väitöstutkimuksen kommentaarista tulee käydä ilmi tutkimuksen tavoitteet, menetelmät, rakenne ja tulokset. Kommentaarin voi toteuttaa monella tavalla; monografiana, jolloin suositeltava laajuus on 150–200 liuskaa; artikkelimuotoisena, jolloin se koostuu johdannosta sekä vähintään kolmesta vertaisarvioidusta julkaisusta ja niistä laaditusta yhteenvedosta; monimediaisena verkkojulkaisuna tai harkinnanvaraisesti muun muotoisena audiovisuaalisena julkaisuna.

Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja, jos tohtoriopiskelijalla on niissä itsenäinen osuus. Tohtoriopiskelijan itsenäinen osuus on pystyttävä osoittamaan ja arvioimaan.

Harkinnanvaraisissa tapauksissa väitöstutkimus voi koostua pelkästä kommentaarista.

Kommentaari voidaan julkaista suomen, ruotsin tai englannin kielellä tai tutkimusneuvoston (TN) päätöksestä muulla kielellä. Esitarkastukseen annettavan kommentaarin kielen tulee olla sama kuin lopullisen julkaisun.

Tutkinnon osaamistavoitteet

Tanssitaiteen, teatteritaiteen tai taiteen tohtorin tutkinnon suorittanut henkilö on tutkimusalueensa asiantuntija, joka:

- osaa tehdä itsenäistä ja perusteltua taiteellista tutkimusta
- tunnistaa alalleen tärkeitä ja ajankohtaisia ilmiöitä ja osaa tarkastella niitä kriittisesti
- ymmärtää tutkimuksen ja oman toimintansa eettiset ulottuvuudet ja toimii oikeudenmukaisesti ja vastuuntuntoisesti
- osaa toimia taiteellisen tutkimuksen parissa suunnitelmallisesti ja luovasti sekä kriittisesti arvioida sen vaiheita ja lopputuloksia
- osaa dokumentoida taiteellisen tutkimuksen prosesseja sekä viestiä ja keskustella tutkimuksestaan eri konteksteissa
- osaa toimia yhteistyössä oman alansa ja muiden alojen asiantuntijoiden kanssa
- kykenee soveltamaan ja kehittämään omaksumaansa tietoa ja tutkijan taitojaan yhteiskunnan eri alueilla

TANSSITAITEEN, TEATTERITAITEEN TAI TAITEEN TOHTORIN TUTKINTO 240 op

Esittävien taiteiden taiteellisen tutkimuksen tohtoriohjelman tutkintorakenne

OPIN- JA TAIDONNÄYTE 180 op		1. o p	OPINNOT 60 op	2. o p	
TTD21-700	VÄITÖSTUTKIMUS	180	T-TD21-100	TUTKIJAYHTEISÖÖN LIITTYMINEN (pakollinen)	14
T-TD21-701	Ensimmäinen tutkimuselementti		T-TD21-101	Tohtoriopiskelijan perehdytys	2
T-TD21-702	Mahdollinen toinen tutkimuselementti		T-TD21-102	Tutkijaseminaari	2
T-TD21-703	Mahdollinen kolmas tutkimuselementti		T-TD21-103	Praktikum	2
T-TD21-704	Mahdollinen neljäs tutkimuselementti		T-TD21-104	Konferenssiesitys	2
			T-TD21-105	Vertaisarvioitu julkaisu	4
			T-TD21-107	Tutkimusetiikka	2
	VÄITÖSTUTKIMUKSEN OHJAUS		T-TD21-200	TAITEELLISEN TUTKIMUKSEN LÄHESTYMISTAPOJA (pakollinen)	10
	Henkilökohtainen ohjaus		T-TD21-201	Taiteellinen tutkimus tutkimusalan	4
	Tutkijaseminaari		T-TD21-202	Menetelmät taiteellisessa tutkimuksessa	4
	Praktikum		T-TD21-203	Taiteellisen tutkimuksen keinot ja välineet	2
	Muut yhteisölliset ohjaustapahtumat		T-TD21-300	TAITEELLISEN TUTKIMUKSEN TEOREETTISET PERUSTEET	Maks. 10
			T-TD21-301	Taiteellisen tutkimuksen filosofia	
			T-TD21-302	Taiteellisen tutkimuksen lähitieteet	
			T-TD21-303	Taiteenalakohtaiset teoriat	
			T-TD21-400	ESITTÄVIEN TAITEIDEN PERINTEET, HISTORIA JA NYKYSUUNTAUKSET	Maks. 10
			T-TD21-401	Taide- ja kulttuurihistorian lähestymistapoja	
			T-TD21-402	Oman tutkimusaiheen historialliset ulottuvuudet	
			T-TD21-403	Esittävien taiteiden ajankohtaiset ilmiöt ja tulevaisuuden näkymät	
			T-TD21-500	ESITTÄVIEN TAITEIDEN JA TAITEELLISEN TUTKIMUKSEN YHTEISKUNNALLISET JA PEDAGOGISET ULOTTUVUUDET	Maks. 10
			T-TD21-501	Taide- ja yliopistopedagogiikka	
			T-TD21-502	Taiteilija-tutkija asiantuntijana ja vaikuttajana yhteiskunnassa	
			T-TD21-600	TUTKIMUSAIHEEN ERITYISOPINNOT	Maks. 6
			TTD21-601	Väitöstutkimusta tukevat erityiset teoriat, tekniikat ja välineet	
Yhteensä		180	Yhteensä		60

1. TUTKIJAYHTEISÖÖN LIITTYMINEN, 14 op (T-TD21-100)

Tämän kokonaisuuden opinnot ovat pakollisia.

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija liittyy Tutken ja Taideyliopiston tutkijayhteisöön sekä harjaantuu taiteellisen tutkimuksen tekoon vuorovaikutuksessa alan kansallisen ja kansainvälisen tutkijayhteisön kanssa. Tohtoriopiskelija osaa käydä akateemista keskustelua ja toteuttaa taiteellisen tutkimuksen esityksellisiä järjestelyjä. Hän osaa hakeutua oman tutkimuksensa kannalta olennaisiin akateemisiin yhteyksiin ja esitellä tutkimustaan kansainvälisessä tutkimustapahtumassa. Hän osaa ohjatusti laatia vertaisarvioidun julkaisun.

1.1 Tohtoriopiskelijan perehdytys, 2 op (T-TD21-101)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- tuntee TaiYn, TeaKin ja Tutken toimintaympäristön ja osaa toimia osana tutkijayhteisöä
- ymmärtää tutkinnon tavoitteet, tutkintovaatimukset ja opetusohjelman, ja osaa laatia itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS)
- osaa etsiä tietoa ja edistää opintojaan itsenäisesti
- tuntee taiteellisen tutkimuksen keskeiset rahoituskanavat ja osaa hakea rahoitusta väitöstutkimukselleen
- tuntee aineistohallinnan ja tietosuojan perusteet ja osaa soveltaa niitä tutkimuksessaan
- osaa toimia hyvien tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti

1.2 Tutkijaseminaari, 2 op (T-TD21-102)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- osaa käydä kriittistä akateemista keskustelua
- osaa esitellä taiteellista tutkimustaan perustellusti
- osaa antaa ja vastaanottaa kollegiaalista palautetta
- osaa arvioida taiteellista tutkimusta

1.3 Praktikum, 2 op (T-TD21-103)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- osaa toteuttaa tutkivia esityksellisiä järjestelyjä sekä pohtia ja arvioida niitä
- osaa jäsentää taiteellista toimintaa tutkimuksen keinona
- osaa käydä kriittistä keskustelua taiteen käytännöistä
- ymmärtää, miten esitykselliset järjestelyt sisältävät pedagogisia ulottuvuuksia ja vaikuttavat osallistujiinsa

1.4 Konferenssiesitys, 2 op (T-TD21-104)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- tuntee alansa keskeiset konferenssit
- tuntee konferenssien käytäntöjä ja osaa hakeutua niihin
- osaa laatia ja pitää konferenssiesityksen
- kykenee luomaan itselleen merkityksellisiä kontakteja ja verkostoja
- osaa julkaista alustuksensa konferenssijulkaisussa

1.5 Vertaisarvioitu julkaisu, 4 op (T-TD21-105)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- tuntee alansa keskeiset vertaisarvioidut julkaisukanavat
- osaa tehdä julkaisuehdotuksen ja laatia tutkimusjulkaisun
- tuntee vertaisarviointiprosessin ja ymmärtää sen merkityksen tutkimukselle
- osaa vastaanottaa kriittistä palautetta ja edistää tutkimustyötään sen perusteella

1.6 Tutkimusetiikka, 2 op (T-TD21-107)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- ymmärtää taiteeseen ja tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- ymmärtää oman tutkimuksensa eettiset ulottuvuudet ja osaa keskustella niistä tutkimukseensa liittyvissä konteksteissa
- tuntee Taideyliopiston eettisen ohjeen ja osaa toimia sen mukaan
- tuntee Tutkimuseettisen neuvottelukunnan tutkimuseettiset periaatteet ja tutkimuseettisen ennakkoarvioinnin ohjeet Taideyliopistossa ja osaa soveltaa niitä tutkimustyössään
- tunnistaa taide- ja yliopistokäytäntöjen valtarakenteita ja osaa tutkijana toimia niissä

2. TAITEELLISEN TUTKIMUKSEN LÄHESTYMISTAPOJA, 10 op (T-TD21-200)

Tämän kokonaisuuden opinnot ovat pakollisia.

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija tutustuu taiteellisen tutkimukseen tutkimusalana. Hän perehtyy erilaisiin taiteelliseen tutkimukseen sovellettavissa oleviin menetelmiin, kommunikointitapoihin ja tallennusvälineisiin. Hän tuntee taiteellisen tutkimuksen lähtökohdat ja osaa soveltaa niitä luovasti omassa tutkimuksessaan. Hän kykenee kehittämään tutkimukselleen sopivaa lähestymistapaa ja argumentoimaan sen puolesta. Hän tutustuu erilaisiin dokumentointikeinoihin, kirjoittamisen tapoihin ja julkaisualustoihin tutkimuksensa edellyttämällä tavoilla. Hän kykenee luomaan tutkimukselleen sopivia esityksellisiä järjestelyjä.

2.1 Taiteellinen tutkimus tutkimusalana, 4 op (T-TD21-201)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- tuntee kotimaisen taiteellisen tutkimuksen kehityshistorian ja ajankohtaiset kysymykset
- tuntee alaan liittyvän kansainvälisen käsitteistön ja keskustelun
- tuntee taiteellisen tutkimuksen keskeiset kanavat ja foorumit
- osaa sijoittaa oman tutkimuksensa taiteellisen tutkimuksen kenttään
- ymmärtää taiteellisen tutkimuksen tiedonmuodostukseen liittyviä ongelmia ja ratkaisuja

2.2 Menetelmät taiteellisessa tutkimuksessa, 4 op (T-TD21-202)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- ymmärtää tutkimusmetodologian merkityksen taiteellisessa tutkimuksessa
- tuntee taiteelliseen tutkimukseen soveltuvia kokeellisen, laadullisen ja käytäntöperustaisen tutkimuksen menetelmiä
- ymmärtää, miten tutkimusongelma määrittää tutkimuksen kulkua
- osaa soveltaa taiteellista toimintaa(nsa) tutkimuksen menetelmänä
- uskaltaa olla menetelmällisesti luova

2.3 Taiteellisen tutkimuksen keinot ja välineet, 2 op (T-TD21-203)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- hahmottaa taiteellisen tutkimuksen esityksellisinä järjestelyinä
- kykenee valitsemaan ja hallitsemaan oman tutkimuksensa kannalta olennaiset monimediaisen tutkimisen välineet
- ymmärtää tekemiensä valintojen merkityksen tutkimuksen kokonaisuudelle
- osaa dokumentoida taiteellista tutkimustaan sille sopivalla tavalla
- hallitsee akateemisen ja luovan kirjoittamisen perusteet, osaa valita tyylinsä sekä eri konteksteihin sopivat retoriset keinot
- tuntee mediatietoisen kirjoittamisen lähestymistapoja

3. TAITEELLISEN TUTKIMUKSEN TEOREETTISET PERUSTEET, maksimi 10 op (T-TD21-300)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija tutustuu taiteelliseen tutkimukseen liittyviin ontologisiin, epistemologisiin ja esteettisiin kysymyksenasetteluihin. Hän tietää, millaisia teorioita ja käsitteitä taiteellisessa tutkimuksessa on käytetty ja osaa soveltaa niitä johdonmukaisesti omassa tutkimuksessaan. Hän ymmärtää, miten taiteellisessa tutkimuksessa voidaan muodostaa teoriaa. Lisäksi hän hahmottaa oman taiteellisen tutkimusongelmansa yhteyden taiteen tutkimukseen ja muihin lähitieteisiin. Hän kykenee osallistumaan oman taiteenalan teoreettiseen keskusteluun.

3.1 Taiteellisen tutkimuksen filosofia (T-TD21-301)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- tuntee taiteelliseen tutkimukseen liittyviä ontologisia, epistemologisia ja esteettisiä kysymyksiä
- tuntee esittävien taiteiden taiteelliselle tutkimukselle keskeisiä ajattelijoita ja filosofisia suuntauksia
- tuntee tutkimusongelmaansa liittyvien filosofisten käsitteiden merkityksen ja taustan sekä osaa käyttää niitä johdonmukaisesti tutkimuksessaan.

3.2 Taiteellisen tutkimuksen lähitieteet (T-TD21-302)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- ymmärtää oman taiteellisen tutkimuksen kytkökset lähitieteisiin
- tuntee taiteelliselle tutkimukselle ajankohtaisia teoreettisia lähestymistapoja ja osaa soveltaa niitä omalle tutkimukselleen sopivalla tavalla

3.3 Taiteenalakohtaiset teoriat (T-TD21-303)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- tuntee omalla taiteen alallaan käytettyjä keskeisiä teorioita
- tuntee alansa ajankohtaisen taiteellisen ja teoreettisen keskustelun
- osaa soveltaa valitsemiaan teorioita ja ajankohtaisen taiteellisen keskustelun sisältöjä oman tutkimusaiheensa käsittelyssä

4. ESITTÄVIEN TAITEIDEN PERINTEET, HISTORIA JA NYKYSUUNTAUKSET, maksimi 10 op (T-TD21-400)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija ymmärtää oman tutkimuksensa osana esittävien taiteiden perinnettä. Hänellä on syvälinen ymmärrys esittävien taiteiden historiasta ja nykysuuntauksista oman tutkimusaiheensa rajoissa. Hän kykenee artikuloimaan kriittisesti oman työnsä suhdetta esittävien taiteiden käsitteistöön ja toimintakulttuureihin.

4.1 Taide- ja kulttuurihistorian lähestymistapoja (T-TD21-401)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- ymmärtää historian, kulttuurin, ja yhteiskunnan käsitteiden eri ulottuvuuksia
- tuntee taide- ja kulttuurihistorian nykysuuntauksia ja lähestymistapoja
- osaa sijoittaa oman taiteellisen tutkimuksensa sen historialliseen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiin

4.2 Oman tutkimusaiheen historialliset ulottuvuudet (T-TD21-402)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- osaa sijoittaa taiteellisen tutkimuksensa oman taiteen alansa historialliseen kontekstiin
- osaa artikuloida, miten oman taiteellisen tutkimuksen tulokset eroavat aiemmista käytännöistä ja ymmärryksestä

4.3 Esittävien taiteiden ajankohtaiset ilmiöt ja tulevaisuuden näkymät (T-TD21-403)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- osaa arvioida ajankohtaisten ilmiöiden merkitystä omalle taiteen alalleen
- keskustelee ja toimii aktiivisesti taiteellisen tutkimuksen verkostoissa ja osallistuu oman taiteen alansa yhteisöjen toimintaan
- ymmärtää taiteellisen yhteistyön lähtökohdaksi tutkimustoiminnan kehittämiseksi
- osaa artikuloida, miten oma tutkimus ohjaa oman taiteen alan ja taiteellisen tutkimuksen kehitystä

5. ESITTÄVIEN TAITEIDEN YHTEISKUNNALLISET JA PEDAGOGISET ULOTTUVUUDET, maksimi 10 op (T-TD21-500)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija ymmärtää tutkimuksensa yhteiskunnallisia ja pedagogisia ulottuvuuksia. Hän hahmottaa, miten oma tutkimus voi edistää taiteen asemaa yhteiskunnassa. Hän osaa toimia tutkimusalueensa asiantuntijana ammattikentällä ja erilaisten yhteisöjen kanssa. Hän osaa kehittää oman taiteenalan koulutusta ja pedagogisia käytäntöjä.

5.1 Taide- ja yliopistopedagogiikka (T-TD21-501)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- ymmärtää taide- ja yliopistopedagogiikan keskeisiä käsitteitä ja nykysuuntauksia
- ymmärtää oman taiteellisen tutkimuksensa vaikutusmahdollisuuksia alan opetuskäytäntöihin
- osaa artikuloida tutkimukseensa liittyvää tietoa ja menetelmiä oppimisen ja opetuksen tarpeisiin
- osaa luoda oppimistilanteita ja -ympäristöjä, jotka perustuvat hänen asiantuntemukseensa

5.2 Taiteilija-tutkija asiantuntijana ja vaikuttajana yhteiskunnassa (T-TD21-502)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- tunnistaa asiantuntemuksensa ulottuvuuksia ja osaa hyödyntää niitä eri tehtävissä
- hahmottaa oman tutkimustoimintansa yhteiskunnallisena vaikuttamisena
- kykenee osallistumaan julkiseen keskusteluun taiteen yhteiskunnallisesta merkityksestä
- osaa verkottua ja luoda taiteelliseen tutkimukseen perustuvia yhteistyöhankkeita
- osaa kommunikoida tutkimuksensa sisällöistä laaja-alaisesti ja ajankohtaisesti

6. TUTKIMUSAIHEEN ERITYISOPINNOT, maksimi 6 op (T-TD21-600)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija täydentää osaamistaan perehtymällä tutkimusaihettaan tukeviin erityisaloihin ja/tai oman tutkimuksensa kannalta perusteltujen tekniikoiden tai välineiden käyttöön.

6.1 Väitöstutkimusta tukevat erityiset teoriat, tekniikat ja välineet (T-TD21-601)

Osaamistavoite

Tohtoriopiskelija

- hankkii omassa tutkimuksessaan perustellusti tarvittavia erityistaitoja ja osaa soveltaa niitä tutkimuksessaan

MUUT OPINNOT

Muut mahdolliset opinnot tulee perustella suhteessa em. osaamistavoitteisiin.